

D E H E R M A N S L A G

=====

geschreven voor de 6e klas

door

DAAN VAN BEMMELEN

DE HERMANSLAG

Koor	Arpo
Katwald	Brinio
Vangio	Nalvend
Varus	Segestus
Herman (Arminius)	Fulvia
Vala	Thusnelda
Priesteres Wala	Slavin
Bode	Lucius

1e BEDRIJF

Koor van	Eeuwige Goden
Romeinse	Roma's Goden:
krijgers:	Lofprijst en eert
	heel het aardrijk.
	Hebt gij de macht van
	Caesar gegeven,
	wee d'overwonnenen
	wee de Barbaren
	die de Imperator
	nog niet erkennen.
	Zelfs de Germanen
	hebt gij gebonden.
	Eeuwige Goden
	Roma's Goden.

Germaanse vorsten treden op:

Arpo:	Moeten wij die smaad nog langer verdragen? Vrijheid en wraak, wanneer zult gij toch dagen?
Katwald:	Wacht nog gij vrienden, vertrouwt op Herman.
Brinio:	Ziet hem gevangen door Fulvia's min, ziet hem, het hoofd als Romein bekranst.
Vangio:	Ziet, hoe in Romeinse wapens hij glanst.
Nalvend:	Ach, zijn vrienden kent hij niet meer.
Katwald:	Denkt aan de wijze van Donar's onweer, hoe uit de hemel, die eerst nog lacht kraken de bliksems met vrees'lijke macht.
Arpo:	Ziet, wat een troepen; zal het nooit ophouden?
Katwald:	Laten wij het spreekwoord onthouden: "Hoe dichter het gras is gezaaid, "hoe beter wordt het later gemaaid."

Koor der Romeinen: Door Alpensneeuw, door Partischzand draagt onvermoeid van schreden 't Romeins legioen het vaderland en Rome's recht en zeden. Ons is, waarheen de veldheer toog een vaderland verrezen. Wij volgen waar de adelaar vloog. Van ons zal d' aarde wezen. Voorspeld is uit orakelmond, - wij willen dit woord vertrouwen: "Zo lang zal Rome op 't wereldrond zijn heerschappij behouden; zo lang steeds gaan van Pool tot Pool als Rome's dappere zonen, als op 't ommuurde Kapitoool de hoge goden tronen."

Varus komt met Segestus naar voren.

Segestus: Ja, vast gegrondvest is de Romeinse macht. Maar soms ontvlamt een vuur uit afgronds diepten; de aarde opent zich en onweerstaanbaar werpt het der mensen sterkste bouwwerk om. Vertrouw niet de jongeling met de vlamme blik. O Varus, pas op, trouw Arminius niet, daar brandt een gevaarlijke gloed in zijn borst. Wee u, breekt het uit als een laaiend vuur!

Varus: Gij vreest altijd... nooit vrezen Rome en Varus. Wacht maar, straks span ik een net om alle vorsten, waarin zij blindelings zich laten vangen; dan zend ik ze naar Rome en in de dood. Als Arminius ook in de val zal lopen - bij Jupiter - zal hij hun noodlot delen. Maar kijk, hem vangen andere netten reeds. En slechts uw haat is uw argwaans reden. (Zich tot Arminius wendend) Hef op uw beker, Arminius, Cherusker held op 't heil van de Genius van Caesar Augustus.

Arminius: De Genius van Caesar Augustus, heil!
(terzijde) De Genius van Augustus - dat ben ik, zijn boze Genius - heil drink ik mijzelf.

Fulvia: Hoort vorst Arminius, steeds weigerde gij vertrouwelijk gesprek, dat ik heimelijk vroeg. Als gij mij morgenavond komt bezoeken zal ik het lot van uw volk u toevertrouwen.

Arminius: Dan wordt het zonnewendefeest gevierd.

Fulvia: Is dat niet juist de gunstigste tijd de wending van het lot uws volks te horen?

Arminius: 't Is goed, ik kom als de eerste vuren branden.

Varus richt zich tot de Germanen.

Varus: Hoort mijn gebod, gij vorsten der Germanen
 waaraan ik uw trouw beproeven wil.
 Zwaar zijt gij bij Augustus aangeklaagd:
 dat opstand tegen Rome gij van plan zijt.
 Ik weet, gij zijt ons trouw - maar argwaan wordt
 gevoed door de oude zede van uw volk:
 bij nacht in wapens u voor woudaltaren
 evenals voor oorlog te verzamelen -
 daarom verbied ik u op straffe des doods!
 - Liktoeren verhef de bundels met de bijl! -
 (Het gebeurt plechtig)
 Bij nacht gewapend u in 't woud te scharen.
 Bij Rome's toorn. Wie 't waagt, dien treft de bijl!
 (Algemene verontrusting onder de Germanen)

Segestus (zachtjes tegen Varus):

Wat doet gij, Heer? Het zonnewendefeest is morgen!

Varus: Ik weet, zij laten moeilijk het oud gebruik
 ik ken ze - dan wee de opstandigen:
 voor velen zal de zon zich bloedig wenden.
 Vaart wel, gij Vorsten! Fulvia, je hand!

Varus gaat af met Fulvia, die Arminius een blik toewerpt, gevolgd
 door Segestus en het leger.

De vorsten onder elkaar:

Arpo: Wat? Der Goden geheiligde nachten
 mogen wij niet vieren en achten,
 zoals de vaders het immer betrachtten?
 Hoelang moeten de wapens nog wachten?
 (tot Herman) Wilt gij nog langer dwalen en dromen?
 Is 't uur der bevrijding nog steeds niet gekomen?

Katwald: Waarlijk mijzelve duurt het te lang
 de snaar verbreekt des noodlots zang.

Alle vorsten: Moeten wij nog langer ledig gaan?
 Laat ons de gehate vijand verslaan!
 Voert Herman in de strijd ons aan!

Herman: Ziet om u heen! Des vijands wacht
 staat op de wallen met ijzeren macht!
 Wilt gij bestormen die wal van graniet?
 Dat wenste Varus, gunt het hem niet!
 Alleen de list en der volkeren toorn
 kan hem vernietigen naar behoren -
 als door de dijken breekt de woelende zee,
 dan sleept het alles in zijn stormloop mee.

Bid dus tot Wodan, die winden ons zendt,
 dat hij des zonne zege ons wendt,
 Is 't uur gerijpt, de beslissing nabij,
 trekt Donar u voort in stormend getij!

Allen herhalen geestdriftig de laatste regels:

Is 't uur gerijpt, de beslissing nabij,
 trekt Donar u voort in stormend getij!

2e BEDRIJF .

1e Scène

In de kamers van Thusnelda.

- Segestus: Thusnelda! Geen uitstel duld ik meer.
 Je wilt dus vaders wenken niet verstaan;
 nu moet je mijn gebod gehoorzaam zijn!
 Vala Numonius, deze edele Romein
 vroeg mij je hand, die ik hem gaf.
- Thusnelda: Nimmer word ik de vrouw van een Romein,
 die ik haat! Hij is de vijand van mijn volk!
- Vala: Geen Romein is een vijand van schone vrouwen,
 reik mij uw hand.
- Thusnelda: Raak mij niet aan!
- Segestus: Dat is de trots, die Arminius haar leerde,
 de dwaas. Hij waagde haar hand te vragen!
- Thusnelda: O vader, hem behoorde allang mijn hart.
- Segestus: Dat zou eerder moeten sterven in je borst,
 dan het de vijand van mijn huis te schenken.
- Thusnelda: Als u mij weigert aan de grootste held
 die ooit Germania heilige aard' ontsproot,
 geef mij dan toch niet aan de gehate Romein!
- Segestus: Je wordt zijn vrouw!
- Thusnelda: Erbarmen, vader.
- Segestus: Zwijg! Je hebt mijn woord gehoord!
 Je maakt je morgen voor de bruiloft klaar!
- Vala: Dan voer ik als schone buit haar mee naar Rome.
- Thusnelda: O vader, vader! Hoor mij, heb erbarmen!
- Segestus wijst haar aan de deur terug en gaat met Vala af;
 Thusnelda blijft snikkend achter.

2e scène

Men hoort buiten de lokroep van de zwaan.

Thusnelda: Hoor! Wat was dat? De roep van de wilde zwaan.
Het is de roep van mijn geliefde Herman.

Herman (zingend): "Gevangen door mensen de zwanenvrouw lag
"de vleugels tezamen gebonden
"en treurend wacht zij dag na dag
"herdenkend vrijheids-stonden."

Thusnelda: Ja, zijn stem! Het is het zwanenlied.
(zingend) "Toen hoorde zij door duistere nacht
"hoe zwanenvleugels ruisen.

Herman: "De wilde zwaan hij lokt met macht

Thusnelda: "zij trilt in smachtend suizen.

Herman: "Al nader en nader komt het gerucht

Thusnelda: "dan strekt zij ferm haar wieken

Herman: "toen sprongen de banden - zij zijn ontvlucht
"en vliegen over bergen pieken."

Herman en Katwald komen door het venster naar binnen.

Thusnelda: Herman! Welk een waagstuk hier te komen!

Herman: Ik kom u halen Thusnelda, gij zwanenvrouw.
Verbreek de banden, vlucht met mij.

Thusnelda: Vluchten? Met jou? De huisgoden zullen toornen!

Herman: Je bent verloren als je langer wacht. Vlucht!

Katwald: Talm niet Thusnelda, vlucht met ons.

Herman: Mijn paard wacht onder 't eikenbos
het draagt ons snel van hier.

Thusnelda: O, huis'lijke haard,
moet ik u dan zo heim'lijk verlaten?

Herman: Thusnelda, wil je dan door Romeinse arm
als buit naar Rome weggesleept worden?

Katwald (aan de deur luisterend):
Ik hoor daar schreden! Weg! Wij zijn ontdekt!

Thusnelda: Nu goed dan, ik volg je in leven en in dood.

Herman (door het raam roepend):
Hé, knechten, helpt mijn bruid ontvluchten.

Katwald: Blaas uit het licht! Weg, daar komen ze al!

Segestus en Vala komen binnen met twee knechten.

Segestus: Rovers! Ontvoerders! Houdt ze tegen!

Vala: Sterf gehate barbaar.

Segestus: Sla hem neer, 't is Arminius.

Herman: Daar! Neem Thusnelda's afscheidsgroet.

Katwald: Daar! Neem de Bruidsschat vader Segest!

Terwijl Segest en Vala gewond neervallen, ontkomen Arminius en Katwald met Thusnelda.

3e Scène

In Fulvia's kamer.

Slavin: Hier is vorst Arminius, jonkvrouw.

Fulvia: Goed, laat hem binnen en sluit van buiten stil de deur.

Herman: Gegroet, mejonkvrouw! Schone dochter van Rome. Ik kwam op uw verzoek: zodra op de bergen ontbrandde het eerste vuur der Zonnewende. Nu spreek, wat wilt gij heim'lijk mij toevertrouwen?

Fulvia: Vermoedt gij niet, o ruwe zoon van het Noorden welk zoet geheim u zwijgend wacht? Vereert gij ook niet de Godin der Liefde? Koud is wel de Venus van uw land gelijk de koude blonde vrouwen van de Wezer. Wat weet gij van de gouden Aphrodite?

Herman: De Godin der Liefde is ons welbekend. Zij is ook tevens de Godin der Trouw.

Fulvia: Is ook der vrouwen schoonheid u bekend?

Herman: Hoe zouden wij het heerlijkste niet kennen! Werd Godin Freia nimmer u genoemd? Hoog prijzen vrouwenschoonheid onze zangers, doch hoger eren zij der vrouwe-zedigheid. Vergeef mij, niet voor zulk gesprek kwam ik, u zou gewichtig nieuws mij toevertrouwen van 't lot mijns volks - u hebt geschertst! Ik zie 't! - Dus laat mij dadelijk weer vertrekken. De vrienden wachten mij bij 't Zonnewendefeest.

Fulvia: Blijf Arminius, ga niet naar 't Zonnewendefeest.

Herman: Zeg mij, waarom? Was dat soms uw geheim?

Fulvia: Drink eerst deez' beker ter ere van de schoonheid, dan wil ik mijn geheim u mededelen.

Herman: Ik drink op de schoonste vrouw die ik ken.

Fulvia: Wilt u de naam van die schone mij noemen?

- Herman: Dat zal ik, maar zeg eerst mij uw geheim.
- Fulvia: Verneem dan mijn geheim: ik heb u lief.
Daarom vroeg ik u vanavond hier te komen.
Noem mij nu de naam van de schoonste vrouw.
- Herman: Ja straks - zeg eerst waarom vanavond juist
voor Zonnewende gij mij uitgenodigd hebt.
- Fulvia: Waarom mijn vriend? Omdat mijn vader juist
des nachts zijn netten om u samentrekt.
- Herman (opspringend):
Op Zonnewende! Ik begrijp, mijn vrienden!
- Fulvia: Ja, uw vorsten allemaal, die hedennacht
in volle wapenrusting, naar oude zede,
ondanks het verbod, op 't feest tesamen zijn.
Omsingeld door twaalf kohorte is de plaats.
In ketens zendt ze Varus alle naar Rome
en u met hen, kwaamt ge ook op het feest!
- Herman: Naar buiten! Nu gaat het om mijn volk te redden!
- Fulvia: Vergeefs! Ik laat u niet! Gij zijt gevangen!
De deur is dicht gesloten. Gij zijt van mij!
- Herman: Maak open die deur onzalige, ik moet vertrekken.
- Fulvia: Ik heb u gered, terwille van mijn liefde.
Noem mij de naam nu van de schoonste vrouw.
- Herman (is naar het venster gevlogen en staat op het kozijn):
De schoonste vrouw vraagt gij Romeinse? Hoort!
Dat is mijn vrouw Thusnelda, die ik heden heb getrouwd.
Ontvang mij heilige nacht! Help Wodan in de lucht!
Ik moet, al is het mijn dood, het gaat om mijn volk!
(Springt naar buiten)

3e BEDRIJF

1e Scène - Zonnewendefeest

- Allen: Hoort ons heilige Goden
tronend boven de wolken
zendt uw zegen de kinderen
die de aarde bevolken.
- Koor der mannen: Wijd ons de wapens en 't werktuig.
- Koor vrouwen: Wijd ons der vrouwen weefwerk.
- Koor mannen: Schenkt ons zege bij 't zwaarden zwaaien.
- Koor vrouwen: Hoedt ons de vrede der huis'lijke haard.
- Koor mannen: Wodan en Donar, Freir en Fro
- Koor vrouwen: Baldur en Nanna, Freia en Frigga
- Allen tesamen: Asen en Elfen, hoort ons en helpt.

Priesteres Wala, die het vuur ontsteekt:

Duister en droevig
naderen ons nachtelijk
mannen en maagden.
Ziet hoe de zomer-
zonne verzonk.
Bloeiende Baldur
ach hoe spoedig
bent gij verbleekt.
(Koor herhaalt de laatste strophe)
Hoopvol en hoog
verheft uwe harten
nam toch de nacht niet
voor eeuwig hem ons.
Lachend in lente
keert er de koning
des lichts in het leven
zonnig en zegenrijk
zijn zonen terug.
(Koor herhaalt dit)

Wala: Eenmaal voor eeuwig
verdwijnt er het duister
de Nood en de Nacht.
Eens zal de Geestgod
dalen op d'aarde
lichtend zal leven
het lavende licht.
(Koor herhaalt dit)

Reidans om het vuur.

Koor: Over het vuur en door de vlammen
wagen, die durven met vurige moed.
Laat om het vuur ons springen en dansen.
Haja, wat brandt er de laaiende gloed.

Allen, die voelen het goddelijk Licht
houden elkander de hand bij de hand,
vormen een kring naar binnen gericht.
Heil u Liefde en Offerbrand.

Koor herhaalt 1e couplet.

Arpo: Waar blijft toch Herman?

Brinio: Hij heeft ons in de steek gelaten, de ontrouwe man.

Malvend: De Romeinse heeft hem zeker in haar ban.

Arpo: Hij heeft beloofd op het feest te komen.

Vangio: Hij wou met ons beraden deze nacht
hoe wij bedwingen Varus macht.

Arpo: Waar blijft hij nu? Katwald, bedrogen zanger!
Hoelang vertrouwt je hem? Wij doen 't niet langer.

Katwald: Ik vertrouw op Herman. Hij komt zeker.

Lucius (in het bos verscholen):

Ja, kijk daar komt hij. Wee, de verrader!
Nu ging de sterkste vogel ook in het net,
dat Varus spande. Nu trek ik het dicht.

Herman (voor zich):

Ik heb mijn paard al doodgereden
om nog op tijd te komen.

Daar zie ik Romeinse helmen blinken.

Nu moet ik een list gebruiken.

(luid)

Wat zie ik daar? Verraders en oproerlingen?

Zo overtreedt gij Varus' streng gebod
om 's nachts in wapens hier u te vergaderen.

Ik neem u allen gevangen, oproerlingen!

En voer u in ketens naar Varus toe.

Allen:

Herman!

Arpo:

Verraad! Zie je nu wel, o Katwald?

Brinio:

De Romeinse vriend, die zijn volk verraadt.

Katwald:

Herman, dat kan niet, dat geloof ik niet.

Arpo:

Nog bliksemt mijn zwaard!

Herman:

Geef u over! Gij zijt gevangen!

(Verwondt Arpo aan de linkerarm en slaat het
zwaard uit zijn handen.)

Wala (knielend voor Herman):

Laat slechts de zanger, lieveling der Goden,
ach ons aller lieveling, laat hem ontkomen.
Alleen Katwald, uw vriend.

Lucius (in het bos):

Dit is de proef!

Herman:

Neen, zonder uitzondering moeten allen sterven.
Ook niet de liefste vriend het leven redden,
wil ik mijn plicht verzaken jegens Varus.

(tot dienaar)

Grijpt alle mannen, ook Katwald, ontwapen ze
en voer ze weg.

Lucius:

Dit woord Arminius heeft u gered.
Ik meld aan Varus hoe trouw gij zijt.

Herman:

Gij hier Legaat!

Geef mij nog enkele uwer mannen mee
opdat ik zeker ben van mijn gevangenen.

Hoe licht kan het volk hen onderweg bevrijden.

Ik voer ze dadelijk van hier en in de dood.

Lucius:

Waarheen?

- Herman: Niet ver van hier vandaan
in het bos verscholen is mijn wapenplaats.
Daar dood ik hen.
- Lucius: Augustus zal het u lonen.
- 2e Scène
- Arpo: Een treurig lot.
- Brinio: Op 't oogenblik van de daad.
- Malvend: In verwachting der vrijheid.
- Vangio: Rukt ons weg de dood.
- Arpo: En niet de Wodandood.
- Brinio: En niet de dood op het slagveld,
de dood door beulzwaard.
- Vangio: En niet door Romeinenhand.
- Brinio: Maar door Cheruskers schandelijk verraad.
- Alle vorsten: Gevloekt de booswicht! Gevloekt de verrader.
- Katwald: Verschrikkelijker dan de schrik des doods
zou de dood door vriendenhand wel zijn.
Maar nooit zal ik het willen geloven.
- Alle vorsten: Wat? Je durft het nog te betwijfelen?
- Katwald: Tot mij in doodstrijd het hart verstart
zal ik niet twijfelen aan Herman.
Dieper dan andere in 't mensengemoed
kan schouwen de zanger, der goden lieveling.
Ja, en ik zeg u
is Herman een verrader der zijnen
dan breken de snaren, de harp in stukken,
dan liegt de liefde, dan liegt het lied,
dan vallen de eeuwige sterren uit de hemel.
- Herman (komt op) Dat was een vrienden- en een zangerwoord.
Dat deed mij goed, o Katwald, heb dank.
Daar, neem je zwaard en neem je instrument.
Ja, je sprak de waarheid:
verraden heb ik u niet, maar wel gered.
Neem al uw wapens. Vrij zijt gij!
- (tot zijn dienaren)
Grijpt de Romeinen en neemt hen gevangen.
- Arpo: Herman! Hoe is het mogelijk!
- De 4 vorsten: Wij deden je onrecht, vergeef ons.

- Katwald: Gelukkig, nooit heb ik aan jou getwijfeld.
Herman, mijn vriend, mijn trots, ik dank je.
- Herman: Verloren waren jullie, zonder redding
nadat jullie in het net van Varus vielen.
Als hij jullie, en niet ik, gevangen nam.
Ver weg van de vijand moest ik u voeren.
Vergeef mij Arpo, de wond aan je arm,
ik sloeg alleen de linker, want het is tijd
dat jij je dappere rechterarm gebruikt.
- Allen: Je wilt dus ons ten strijde voeren.
- Herman: Ja vrienden, ja. Nu komt de dag der wraak.
Hoor naar mijn plan voor Varus' ondergang.
Hij denkt u dood, door mij berecht in het bos.
Een opstand, diep in het bergland lokt hem weg,
van zijn vaste kampementen en kastelen.
Gij weet, waar onherbergzame moerassen
het donkere woud van Fentoburg omzomen.
Daarheen moet Varus met zijn legioenen.
Gij doodgewaanden, valt hem aan van voor,
hij roept naar mij, die hem de rug dekt.
Maar als een stortvloed van beboste hoogten
grijpt hem mijn leger overweldigend aan
en tot aan 't heft doop ik in 't Roomse bloed
dit zwaard.
- Katwald: Hoera voor Herman, hij zal Germania redden.
In verre toekomst zal het volk je prijzen.
Jouw naam zal in 't lied des zangers leven.
Onsterfelijk als een halfgod zal je zijn!
- Herman: Zie hier, in jaren zorgzaam opgehoopt
heb ik er wapens, wapens zonder tal.
Romeinse wapens beter dan de onze,
gebruik ze om Romeinen te verslaan.
- Zweert op dit zwaard! Geen vrede meer met Rome.
Niet eerder leggen wij het ijzer neer
voordat Germania vrij is van Romeinen.
- Allen herhalen: Geen vrede meer met Rome.
Niet eerder leggen wij het ijzer neer
voordat Germania vrij is van Romeinen.
- Herman: Hij zij vervloekt, de schrik van Hel gewijd
die een verbond of vrede sluit met Rome.
Denkt eens hoe onze rechten werden geschonden,
hoe onze vrije mannen werden gegeseld,
onze heilige haard bezoedeld,
onze heilige hagen verbrand.
- Allen: Oorlog de Romeinen, voer ons Wodan,
God der Zege, God der wapens,
wee u Caesar, wee u Varus.

Een bode: Hoor Herman, mijn ongeluksmare:
uw vrouw Thusnelda werd geroofd,
uw huis werd overvallen deze nacht,
uw vrouw als gijzelaarster weggebracht.
Door Romeinen, die Fulvia, zegt men, zond.

Herman: Dat is haar wraak. Welaan mijn vrienden,
bedwingt gij Varus met zijn legioenen,
dan wordt Thusnelda met Germania vrij.

Allen: Te wapen. Op ten strijde tegen Rome.

4e BEDRIJF

1e Scène - Strijidperk in het Fentoburgerwoud.

Varus: Wat een vrees'lijk zware droom.
Gij Goden, wend het ongeluk van mij af.
(tot Lucius) 'k Was ingeslapen, moe van mars en strijd,
daar zag ik Rome's hoogverheven Kapitoel
in zonneglans van 't Zuiden voor mij stralen.
Doch plotseling steeg een zwarte wolk omhoog
gelijk stormgehuil door de wouden
raasde het om mij heen. Het kapitoel verdween,
in een moeras van bloed verzonk onze stad
en uit de wouden der Germanen brak
een onbedwingbaar leger ons tegemoet.
Een jongeling heerlijk als de krijgsgod zelf
hun aanval leidde. "Wee u Varus", klonk het,
"schouw uw verderf, de dood van uw legioenen."
Hij sloeg de helm terug - het was Arminius.
Met een schreeuw ontwaakte ik. "Waar is Arminius?"

Lucius: Arminius is u trouw. Hij dekt
de achterhoede met zijn Cheruskisch leger.

Vala: Kom Varus! Te hulp!
Ze grijpen weer onze voorhoede aan
en weet u wie de aanvoerders der vijanden zijn?
De vorsten, die Arminius gevangen nam.

Varus: Dat kan niet; die zijn allang gedood door Arminius.
En ook zijn vrouw voer ik als gijzelaar mee.
Vooruit Romeinen, verslaat de barbaren.

Vala: Gij hebt u, Fulvia, koen in 't veld gewaagd?

Fulvia: Ik kon het in de burcht niet uithouden,
ik wil ook niet verzuimen om te zien
hoe vader de Germanen overwint.
Hoe gaat het met de wond, die Arminius u sloeg?

Vala: Die hindert mij nog wel in het gevecht.
O, kon ik het de rover toch vergelden.

- Varus (komt gewond het toneel opstormen):
 Het is waar, de vorsten zijn niet dood.
 Zwaar trof mij Arpo's zwaard.
 De mannen wijken - zou dan toch Arminius?
 Vooruit roep Arminius! Roept hem ter hulp,
 want anders zijn wij omsingeld.
 Waar is Arminius?
- Herman: Hier is Arminius, Varus.
 Uw ondergang! Al twee legioenen vielen,
 het derde valt door het Cheruskisch zwaard.
- Varus: Verrader! Is dat Germanentrouw?
- Herman: O, nee Varus, het is Romeinentrouw
 die ik van u in Rome leerde.
 Wie heeft verraad gepleegd aan alle volken
 door trouwbreuk en list, meined en huichelarij.
 Gij hebt de Romeinse wolf daarmee gevoed,
 nu komt een sterker kracht u overtroeven,
 de Geest van Wodan, die in ons nog leeft.
 Hij schonk aan mij de ijzeren laars
 waarop de wolf zijn tanden breekt.
 Zie uw verderf: twee adelaars zijn de onze,
 de derde en laatste neem ik nu.
 (Dringt op de adelaardrager aan, doodt hem en
 zwaait de adelaar.)
- Varus: Caesar Augustus! Drie legioenen zijn verloren.
 De veldheer, die zozeer gefaald heeft, dood ik.
 Nu wil ik levend door barbarenhanden sterven.
 (Snelt met gebroken zwaard weg achter de coulissen.)
- Vala: Wij zijn verloren!
- Fulvia: Ja, wij moeten sterven,
 maar met ons sterft die valse slang, zijn vrouw.
 De overwinnaar zal ze niet begroeten.
 Zij toeft als gijzelaarster in de tent, gauw
 je hebt toch reden haar te haten, dood haar.
- Vala: Ja, dat is waar. Ik gun hem niet haar leven.
- Fulvia: Aphrodite, neem mijn hartebloed als offer.
 (Zij doorsteekt zich.)
- Vala (trekt Thusnelda op het toneel):
 Wacht maar Thusnelda, trouweloze bruid.
 Moet ik hier door barbaren sterven,
 zult gij het doodsbed met mij delen.
- Thusnelda: Help mij Goden, help mij Herman.
- Katwald en Herman snellen te hulp.

Katwald: Sterf, gemene dief.

Herman: Je bent gered, Thusnelda.

Thusnelda: Heb dank, mijn Herman.

De vorsten en krijgers komen allen op.

Arpo: De overwinning is ons Herman.

Katwald: Hoera, hoera, zege en vrijheid!

Volk: Het hele leger is verslagen
wij maakten alle adelaren buit.
Dood en gevangen is het hele Romeinse leger.
Het kamp en de schatten, alles is van ons.
Ziet, Varus ligt daar dood in het stof.

Herman: Ja mannen, daar stierf een dappere held
door de macht en de hebzucht gedreven.
Hij knechtte ons onder 't Romeinse geweld
en nam ons de vrijheid en 't leven.
Maar door onze heilige volkerenbond
moet de kracht van Rome bezwijken
door het licht van de Geest, dat Wodan mij zond,
moet Rome zijn adelaar strijken.

Katwald: De Goden zij dank
met vreugdegezang
zij vochten mee voor hun zonen
boven strijd en gedruis
boven storm en gebruis
wij hoorden hun goddelijke tonen.

Door wolken en weer
met schild en met speer
daar zagen wij Walkuren jagen.
Als de maaiër het koren
heeft de hemelse toorn
de vijanden nedergeslagen.

Op het heilig altaar
maak het offer nu klaar.
De buit zal branden en roken.
De legioenen zijn dood
en in hartebloed rood
heeft Varus zichzelf doorstoken.

Eert Herman de held
verheft hem op 't schild
en toont hem d'onsterfelijke Vaderen.
Zo'n leider en heer
zendt Wodan ons weer
dan zal ons geen vijand meer naderen.

Eerste Voor Romeinse Ruygers.

gedragen.

Eerste - ge - den Ro - mes' Go - den Ro - puyt en eert!
 Ro - puyt en eert! Heel heb stand - bytke Heel y in de much van Cas - sar ge -
 ge - ven. Wee - de over won - nen. Wee de bar - ba - ren! Die he
 den - pe sta - lotz My mit er - ken - nen. Loof de fer - ma - ren # Ro - puyt ge -
 Boh - den. E - ur ge Go - den! Ro - mes' E - go - den! Ro - puyt en
 eert! Ro - puyt en eert!

I 2 Liedans - Lied

1 Eine. 2 Lied. 3 4

met dragt! Ver het vuur en door de vlammen, Wa-gen die dur-ven met
 vu-ri-ge moed - Laat om het vuur - ons sprun-gen en dan-sen the-ja wat.
 brandt er de las-ten-de gloed! the-ja wat brandt er de laa - - - in-de
 gloed! Al-len die voe-den het godd'ly-ke licht, Hou-den el-kaar de
 hand bij de hand, Vor-men een ring die om-hoog is ge-zicht, Heil u
 lief-de en of-fer-brand! ^{na} ^{af} volgt de vundans
 gloed!